

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruiseke

**Julie Van Roy
Wouter Yperman
Liesbet Van den Briel**

**Tienen, 2022
Studiebureau Archeologie bv**

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruibeke

**Julie Van Roy
Wouter Yperman
Liesbet Van den Briel**

**Tienen, 2022
Studiebureau Archeologie bv**

Colofon

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruibeke

Projectleiding:	Annelies De Raymaeker & Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Julie Van Roy
Auteurs:	Julie Van Roy, Wouter Yperman & Liesbet Van den Bruel
Overige actoren:	Total Olefins Antwerp
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bv (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bv mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bv
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2022, Studiebureau Archeologie bv

Hoofdstuk 4   Programma van maatregelen

4.1 Administratieve gegevens

Projectcode:	2022A353 (landschappelijk bodemonderzoek) 2022A354 (proefsleuven)
Aanleiding:	Naar aanleiding van een geplande verkaveling aan de Kromstraat werd een archeologienota opgesteld (ID 17 561). Een landschappelijk bodemonderzoek bleek noodzakelijk om na te gaan of het terrein een potentieel heeft voor <i>in situ</i> bewaarde artefactensites uit de steentijd. Een proefsleuvenonderzoek bleek noodzakelijk om na te gaan of het terrein een potentieel heeft voor grondsporensites.
Erkend archeoloog:	Julie Van Roy OE/ERK/Archeoloog/2021/00015 Studiebureau Archeologie bv OE/ERK/Archeoloog/2015/00002
Locatie:	Kruike, Kromstraat z.n. (Fig. 2.1 en Fig. 2.2) Bounding box: punt 1: x = 144 923, y = 206 695 punt 2: x = 145 251, y = 206 914 Gemeente Kruike, Afdeling 1, Sectie C, percelen 119D, 120, 122 en 123.
Relevante termen:	Proefsleuven, colluvium, erosie, nederzetting, ijzertijd – Romeinse tijd, waterput, pijpleidingen
Bebouwde zones:	Het projectgebied is niet bebouwd, maar er zijn wel een aantal grachten op en rondom het terrein aanwezig. Tussen het noordelijk en zuidelijk deel van het projectgebied ligt de Kromstraat (behoort niet tot het projectgebied). In het zuiden van het terrein liggen drie Total-leidingen.

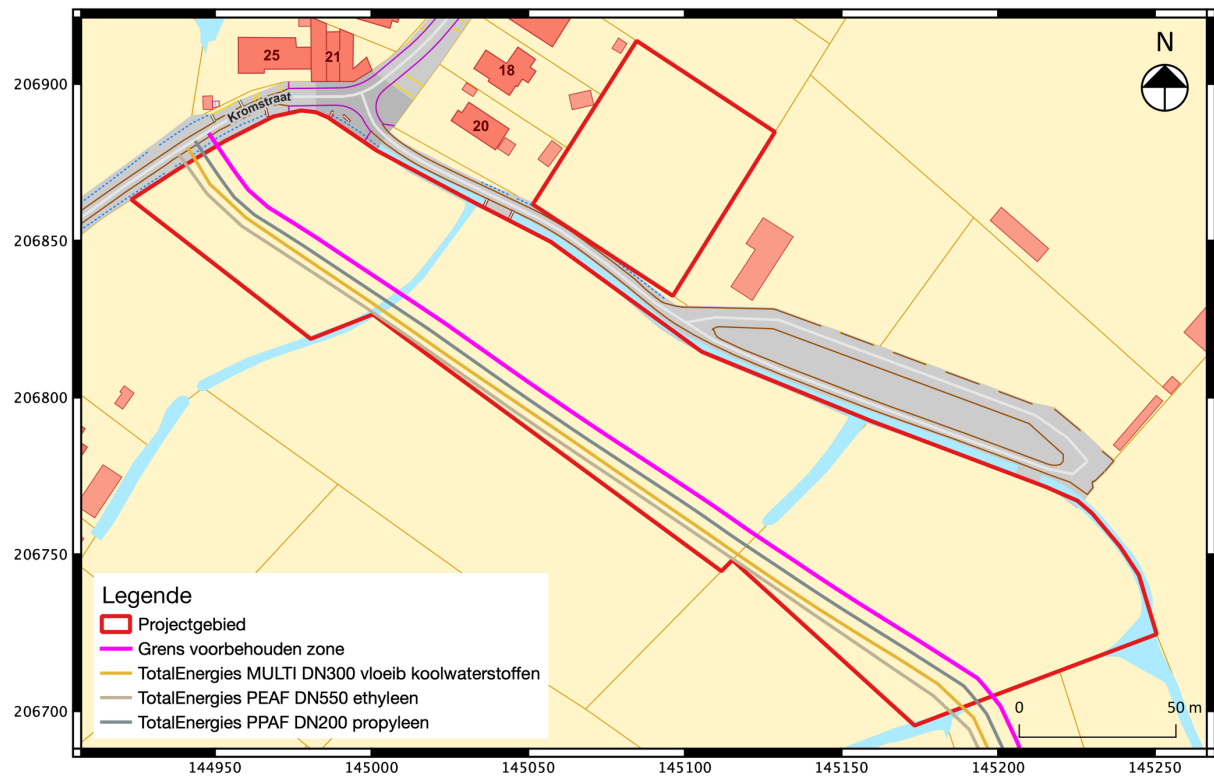

Fig. 4.1: Uittreksel uit het kadastrale plan met aanduiding van het projectgebied en de Total-leidingen (©CADGIS).

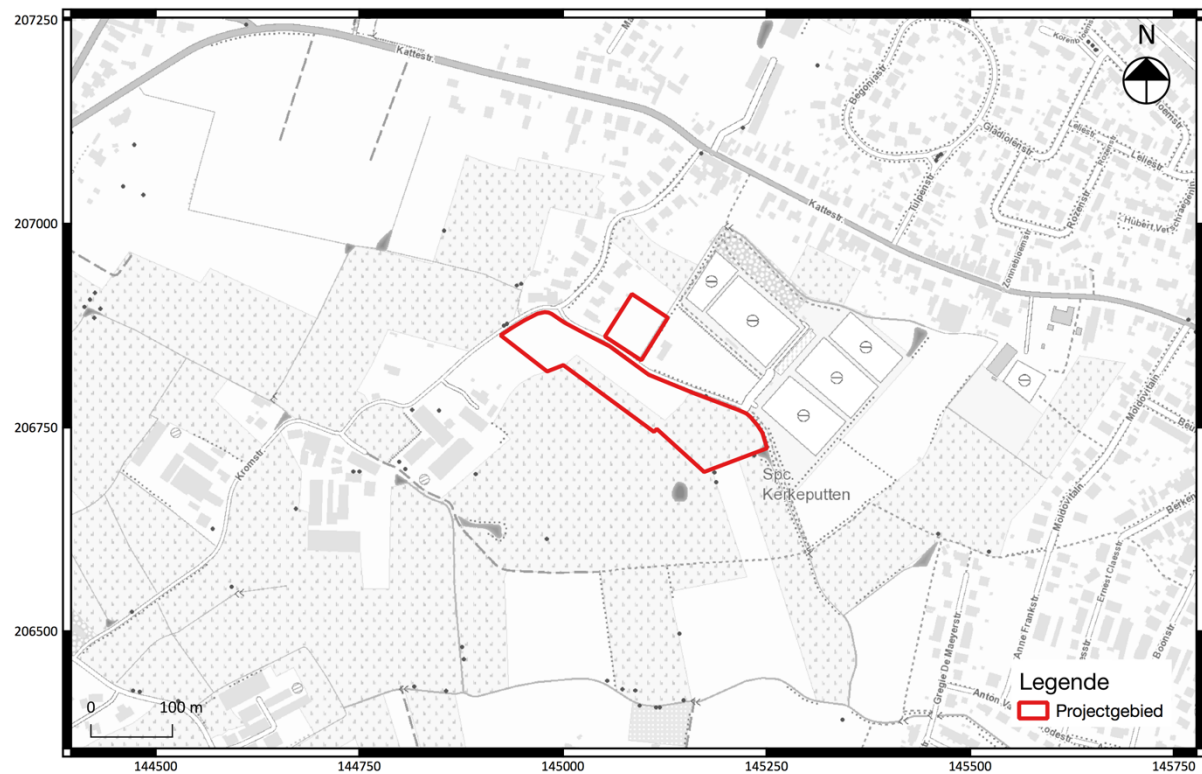

Fig. 4.2: Uittreksel uit de topografische kaart met aanduiding van het projectgebied.

4.2 Gemotiveerd advies

Op basis van het bureauonderzoek bleek het projectgebied een archeologisch potentieel te hebben voor artefactensites uit de steentijd en grondsporensites vanaf het neolithicum tot de nieuwe tijd. Om na te gaan of de bodembewaring voldoende goed was voor een *in situ* bewaring van een eventuele artefactensite werd op 17 januari een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hieruit bleek dat het terrein sterk onderhevig is geweest aan erosie en opvulling door colluvium. Eventuele artefacten kunnen wel voorkomen, maar deze zullen zich niet langer *in situ* bevinden en hebben bijgevolg het grootste deel van hun wetenschappelijk potentieel verloren. Grondsporensites konden evenwel wel nog goed bewaard zijn gebleven, waardoor een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk was.

Op 20 en 21 januari voerde Studiebureau Archeologie het proefsleuvenonderzoek uit. Er werd in samenspraak met Total een bufferzone van 15 m ten opzichte van de leidingen aangehouden. Het projectgebied werd om praktische redenen opgedeeld in vier onderzoekszones, van elkaar gescheiden door diepe recente grachten. In zone 1 werden enkel een aantal geïsoleerde paalkuilen en een dubbel karrenspoor aangetroffen. De sporen zijn niet dateerbaar en maken geen deel uit van een groter geheel. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd voor deze zone. Hetzelfde geldt voor zone 3. Hier bestaan de sporen vooral uit greppeltjes, vermoedelijk aangelegd om het grondwater te beheersen. Zone 4 leverde op het eerste gezicht wat meer sporen op, allemaal geconcentreerd in sleuf 11. Bij nadere inspectie bleken de meeste sporen echter eerder natuurlijk van aard. Ook in de rest van de sleuven op dit gedeelte werden eigenlijk geen sporen gevonden, met uitzondering van een gracht die van noordwest naar zuidoost liep.

Het grootste onderzoeksgebied was zone 2, de centrale weide ten zuiden van de Kromstraat. Hier werd wel degelijk een archeologische site gevonden. De sporen tekenden zich duidelijk af in de ondergrond en vermoedelijk zullen er bij het openleggen van grotere vlakken ook structuren herkend kunnen worden. Er is zeker één waterput aanwezig. Het sporen- en vondstenbestand kan worden geassocieerd met twee archeologische perioden, namelijk de overgang van de late ijzertijd naar de Romeinse periode en de middeleeuwse periode. De site strekt zich uit vanaf de recente noordwestelijke gracht tot een greppel (S34) op ca. 95 m hiervan. Ook in greppeluiteinde S35 werden enkele volmiddeleeuwse scherven gevonden, waardoor werd besloten de onderzoekszone tot aan dit spoor door te trekken. De eigenlijke nederzettingssporen (zoals paalkuilen en waterput) beperken zich tot de westelijke helft van deelgebied 2, waardoor ervan uit gegaan kan worden dat binnen deze afbakening de volledige vindplaats onderzocht kan worden. De zuidelijke begrenzing is moeilijker, vermits er niet kon gegraven worden in de bufferzone ten opzichte van de leidingen. Aangezien de sporen zich tot tegen de meest zuidelijke sleufwand bevonden, werd beslist om deze zone eveneens te selecteren voor de opgraving. In principe loopt het projectgebied ook door over de wettelijk voorbehouden zone rond de pijpleidingen. Hier archeologisch onderzoek uitvoeren is evenwel niet zinvol. Bij de aanleg van de pijpleidingen werden in de jaren 70 namelijk sleuven gegraven tot op een diepte van ca. 2,20 m, met bovenaan een breedte van minstens 3 m.¹⁸ Eventuele archeologie is hier dus met zekerheid weggegraven.

Op basis van het bureauonderzoek, het landschappelijk booronderzoek en het proefsleuvenonderzoek kan besloten worden dat binnen de grenzen van het projectgebied een hoog archeologisch potentieel bestaat. De archeologische verwachting voor een deel van het terrein is dermate hoog dat verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Er wordt een zone met een oppervlakte van **ca. 3820 m²**

¹⁸ Informatie verkregen van Total Energies Antwerp.

geselecteerd voor verder onderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving. Deze opgraving is noodzakelijk om de aanwezige grondsporensite te onderzoeken.

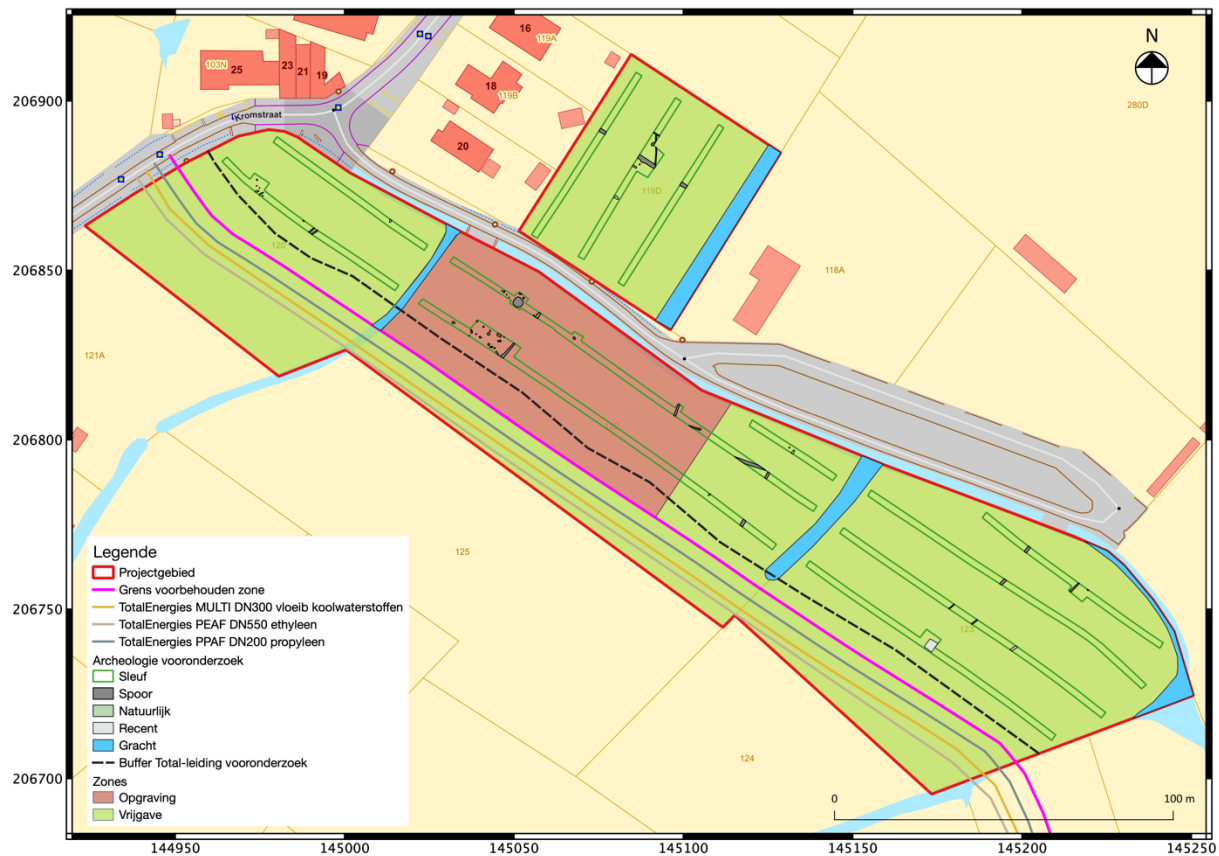

Fig. 4.3: Synthesekaart zone opgraving en zone vrijgave.

4.3 Programma van maatregelen voor een opgraving

4.3.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

De vraagstelling van het onderzoek zal gericht zijn op de nederzettingssporen binnen het projectgebied. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

Landschap

- Wat is de archeologisch relevante geologische en bodemkundige opbouw? In hoeverre is de bodemopbouw intact? Is er sprake van bodemdegradatie en/of erosie, en wat vertelt dit over de intactheid van de sporen?
- Op welke manier zijn de nederzetting en het omliggende cultuurlandschap ingericht (perceelsgreppels, afsluitingen e.d.)? Is er een directe relatie met het landschap?
- Hoe past de vindplaats binnen het regionaal landschap met betrekking tot de onderzochte periodes? Zijn deze vergelijkbaar met andere soortgelijke vindplaatsen uit dezelfde periodes of wijzen de resultaten op een specifieke functie of specifieke omstandigheden binnen de nederzetting?

- Wat zegt de landschappelijke ligging (reliëf, bodemtype, geologische eenheid en afstand tot water) van de archeologische resten over het vroegere landgebruik, gezien in een synchroon en diachroon perspectief?
- Wat is de landschappelijke ontwikkeling van het plangebied en welke paleolandschappelijke processen zijn van invloed geweest op de menselijke activiteit voor, tijdens en na de verschillende vastgestelde fasen van gebruik?

Nederzetting

- Wat is de aard, omvang, datering, ruimtelijke samenhang en conservatie van de aangetroffen archeologische resten?
- Zijn er verschillende periodes te herkennen binnen het sporenbestand en zo ja, welke?
- Kunnen er per periode diverse fasen in occupatie van het terrein herkend worden?
- In hoeverre kunnen er gebouwplattegronden worden herkend en kunnen er uitspraken worden gedaan met betrekking tot de types plattegronden en functionele en constructieve aspecten van de gebouwen? Is er sprake van herstelfasen? Zijn er aanwijzingen voor interne organisatie binnen de gebouwen?
- Tot welk type site behoren de structuren (artisaan, bebouwing, funerair,...)?
- Strekt de site zich nog uit naar de aanpalende percelen die niet tot de huidige ontwikkeling behoren?
- Kunnen de archeologische waarden die worden aangetroffen binnen de grenzen van het projectgebied gelinkt worden aan archeologische sites in de omgeving?

Materiële cultuur

- Zijn er aanwijzingen voor specifieke activiteiten op deze locatie? Wat zijn de materiële aanwijzingen hiervoor?
- Tot welke vondsttypen of vondstcategorieën behoren de vondsten? Wat is de conserveringsgraad en de vondstdichtheid?
- Wat kan er op basis van het organische en anorganische vondstmateriaal gezegd worden over de datering van de site en de functie ervan?
- Welke typologische ontwikkeling maakte het aardewerk door in de aangetroffen fasen? In hoeverre zijn (chrono)typologieën met betrekking tot aardewerk en andere materiaalcategorieën uit aangrenzende regio's toepasbaar? Welke overeenkomsten en welke verschillen zijn aanwijsbaar?
- Was er sprake van herkenbare culturele invloeden en uitwisseling van producten vanuit andere gebieden? En zo ja: van waar en welke invloeden? Zijn er ook aanwijzingen voor de oorzaak van deze culturele invloeden (handel, sociaal, politiek,...)? Is dit door middel van gericht specialistisch onderzoek, bijvoorbeeld onderzoek naar aardewerkbaksels, aan te tonen?
- Welke onderzoeken zijn in de toekomst nog mogelijk en wenselijk, op basis van de uitgevoerde assessment van het vondstmateriaal?
- Welke conservatiemaatregelen moeten genomen worden om een goede bewaring en toekomstig onderzoek te garanderen?

- Kan er op basis van het vondstmateriaal onderbouwde uitspraken gedaan worden over de datering en functie van de site?

Het archeologisch onderzoek kan enkel als volledig beschouwd worden als er geen archeologische waarden meer aanwezig zijn binnen het projectgebied. Bovendien dient er voldoende informatie gegenereerd worden om alle onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Alle vondsten en artefacten worden in die mate verpakt en geconserveerd dat een degelijke bewaring gegarandeerd blijft.

4.3.2 Onderzoeksstrategie, -methode en -technieken

In totaal wordt voor een oppervlakte van **ca. 3820 m²** een vlakdekkend onderzoek geadviseerd, volledig uitgevoerd conform de bepalingen in de Code van Goede Praktijk 4.0. Het betreft een site zonder complexe verticale stratigrafie. Het archeologisch vlak kan gesitueerd worden op een diepte tussen ca. 60 - 80 cm onder het huidige maaiveld.

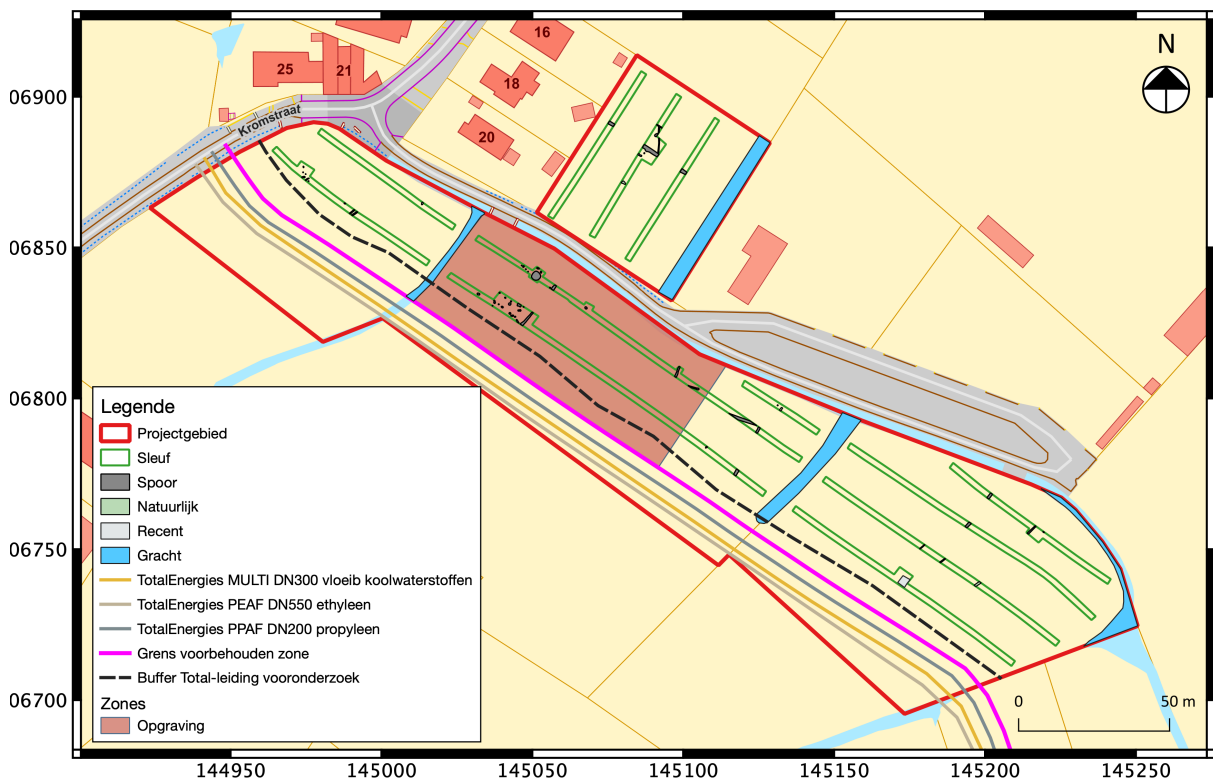

Fig. 4.4: Locatie opgraving.

Het staat de erkende archeoloog vrij om te bepalen of de opgraving zal gebeuren in één of meerdere opgravingsputten. De omvang van iedere put/ieder vlak is dusdanig dat er een goed ruimtelijk inzicht is en dat alle plannen naadloos aansluiten tot één overzichtelijk plan van het hele terrein. De omvang laat ook toe om een overzicht van de sporen, spoorcombinaties en archeologische structuren te bekomen, zonder deze te lang aan degradatie bloot te stellen. Wanneer structuren gedeeltelijk buiten het vlak van de aangelegde werkput liggen, dient de werkput uitgebreid te worden om de structuren in één geheel te kunnen onderzoeken. Gezien de grootte/vorm van de geselecteerde zones, zal de aanleg van verschillende werkputten noodzakelijk blijken. Er wordt voorgesteld om eerst de zone van

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruikeke

de waterput te onderzoeken om na te gaan of het noodzakelijk is hierrond bemaling te installeren. Grond stockeren op of rijden over de wettelijk voorbehouden zone is niet mogelijk.

De archeologische opgraving wordt enkel uitgevoerd in omstandigheden die toelaten om de handelingen uit de Code van Goede Praktijk uit te voeren op de wijze zoals ze daarin beschreven zijn en die bovendien geen schade veroorzaken aan archeologische sporen of vondsten. Er worden maatregelen genomen om overlast door regen- en of grondwater tegen te gaan. Voorafgaand aan het onderzoek wordt het peil van de grondwatertafel bepaald. Waterputten en andere diepe sporen worden met bemaling opgegraven indien de onderkant van de sporen zich meer dan 30 cm onder de huidige grondwatertafel bevinden. Om hierover uitsluitsel te krijgen wordt de diepte door middel van een grondboor bepaald. Bij de plaatsing van bemaling wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezigheid van het bodemarchief en de op te graven zones.

De veldwerkleider bepaalt vooraf of constructies of vegetatie moeten verwijderd worden om het onderzoek te kunnen uitvoeren. Hij bepaalt de randvoorwaarden waaraan deze handelingen moeten voldoen om geen schade toe te brengen aan eventueel archeologische sporen en vondsten en begeleidt indien nodig deze handelingen.

4.3.3 Contextgebonden bepalingen

Aangezien tijdens het proefsleuvenonderzoek slechts een deel van het projectgebied werd onderzocht, bestaat de mogelijkheid dat bepaalde sporen zoals bijkomende waterputten, silo's, ... wel aanwezig zijn maar niet aangesneden werden.

Indien er grachten worden aangetroffen dienen voldoende profielen te worden gemaakt. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar monsternamen voor natuurwetenschappelijk onderzoek. Ondiepe grachten worden volledig uitgegraven, waarbij eventuele vondsten worden geregistreerd. Bij omvangrijke grachten wordt de vulling onder toezicht van de veldwerkleider machinaal verwijderd. Na het verwijderen van de vulling dient speciale aandacht te worden besteed aan het herkennen en registreren van houten en andere structurele elementen die deel uitmaken van zowel de bouw als de werking van de gracht. Voorts wordt de nodige aandacht besteed aan restanten van bruggen en bouwwerken die aan de gracht grenzen. Op zulke plaatsen worden bijkomende monsters genomen voor natuurwetenschappelijk onderzoek.

Bij het aantreffen van waterputten, beerputten, silo's en/of diepe afvalputten wordt bijzondere aandacht besteed aan de monsternamen voor natuurwetenschappelijk en dateringsonderzoek. Bij het couperen van waterputten wordt er zorg gedragen dat de volledige waterput met insteekkuil wordt gecoupeerd, rekening houdend met de veiligheid van het personeel en de stabiliteit van te behouden constructies grenzend aan de op te graven zone.

Bij alle grote coupes wordt naast het spoor zelf ook de opgravingskuil (de gemaakte kuil tijdens het onderzoek) ingemeten. Deze informatie wordt bezorgd aan de initiatiefnemer. Op deze manier worden eventuele stabiliteitsproblemen vermeden tijdens of na de bouwwerkzaamheden.

Staalname

Bij bepaalde spoorcontexten rijk aan organisch materiaal (zoals pollen, macroresten, hout, houtskool, dierlijk bot, etc.) wordt bekeken of het nuttig kan zijn om een monsternamen in te zamelen voor

natuurwetenschappelijk onderzoek. Indien nodig kan een natuurwetenschapper de veldwerkleider adviseren over de strategie en technieken voor staalname en komt wanneer nodig ter plaatse voor advies en gespecialiseerde handelingen.

De selectiestrategie in functie van het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt toegelicht in het archeologierapport. Met het oog op het beantwoorden van de onderzoeksvragen worden de stalen met het beste potentieel eerst gewaardeerd. Op basis van de resultaten van de waardering wordt een selectie voor analyse gemaakt.

Het is bijzonder moeilijk om in deze fase het aantal stalen, waarderingen en analyses in te schatten. Bij de selectiestrategie wordt er in ieder geval naar gestreefd dat de kostprijs van het natuurwetenschappelijk onderzoek niet hoger is dan 20% van de totale kostprijs van het veldwerk en rapportage.

Specifieke richtlijnen graafwerken in de buurt van een Total-leiding

Vooraleer de opgraving van start kan gaan dient Total Olefins Antwerp gecontacteerd te worden.

Eerst en vooral dient een KLIP-melding te worden gedaan. Er moet namelijk een vergunning afgeleverd worden vooraleer er gegraven mag worden in de buurt van de pijpleidingen. Hiervoor doet de uitvoerder minstens 15 dagen en maximaal 6 maanden op voorhand een melding van de werken via het KLIP-portaal.

Ten behoeve van de opgraving is het mogelijk om een vergunning aan te vragen om te graven binnen de wettelijk beschermde zone. In het kader van een dergelijke vergunning wordt een afpaling uitgezet door Total op een afstand van minimaal 5 m aan beide zijden van de pijpleiding (wettelijk voorbehouden zone).

Total dient minstens 3 dagen voor uitvoering van bodemingrepen gecontacteerd te worden voor het afpalen van de wettelijk voorbehouden zone en het afleveren van de vergunning. Bij elke wijziging ten opzichte van de afspraken in de vergunning dient opnieuw contact opgenomen te worden met Total Olefins Antwerp.

4.3.4 Criteria bij het eventueel niet uitvoeren van bepaalde onderzoekshandelingen

Indien bij het veldwerk van de voorgestelde methode wordt afgeweken, op basis van de bekomen inzichten tijdens de uitvoering van het onderzoek, wordt dit beschreven en verantwoord in de rapportering. Daarnaast moet zeker rekening worden gehouden met veilige werkomstandigheden. Bij het uitvoeren van het voorgestelde onderzoek kunnen zich potentiële risico's voordoen. Vanzelfsprekend worden de nodige maatregelen genomen om gevaarlijke situaties te vermijden of te beperken (bemaling bij problemen met grondwater / trapsgewijs verdiepen bij instabiele putwanden/....). Indien er zich toch, ondanks de genomen maatregelen, onveilige situaties voordoen heeft de **veiligheid steeds prioriteit op de archeologie**. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de stabiliteit van de omliggende gebouwen, wegenis, leidingen, ... zeker bij het gebruiken van bronbemaling. Indien de aanpak dient te worden aangepast tijdens het veldwerk, dienen alle betrokken partijen hiervan op de hoogte te worden gebracht.

4.3.5 Kostenraming van de opgraving

Vooraleer een raming kan gegeven worden met betrekking tot het veldwerk, dient erop gewezen te worden dat deze gebaseerd is op de resultaten van het vooronderzoek. Een grotere of kleinere

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruike

densiteit van de sporen en de aanwezigheid van speciale sporen (waterputten, graven, potstalwoningen, ...) heeft een invloed op de accuraatheid van deze raming. Er werd gepoogd een ruime schatting te geven, waarbij alle getallen in vermoedelijke hoeveelheden worden gegeven.

Voor de volledige selectie wordt uitgegaan van 8 dagen veldwerk met een leidinggevend archeoloog en drie assistent-archeologen. Het vooronderzoek wees uit dat er minstens 1 waterput aanwezig is op het terrein, hiervoor zal tijdens de opgraving grondbemaling moeten worden voorzien. Binnen het veldwerk wordt ook het zeven van de zeeftalen en het reinigen van de vondsten gerekend. Binnen de kostenraming wordt voorzien in 1 dag consult van specialisten. Hierbij wordt in eerste instantie aan de aanwezigheid van een aardwetenschapper gedacht.

Voor het archeologisch onderzoek wordt voorzien in een totale (geschatte) kostprijs van € 41.100. Voor wat betreft het natuurwetenschappelijk onderzoek wordt ernaar gestreefd dat de kostprijs hiervan niet hoger is dan 20% van de totale kostprijs van het veldwerk en rapportage. Binnen dit project zou dit dan overeenkomen met ca. € 6.600. Voor de conservatie wordt een stelpost van € 1.500 voorzien.

Type	Subtotaal	Totaal
Veldwerk	€ 24.000	
Assessment	€ 2.000	
Verwerking	€ 2.000	
Rapportage	€ 5.000	
Natuurwetenschappen	€ 6.600	
Conservatie	€ 1.500	
Totaal		€ 41.100

Vlakdekkend onderzoek grondsporensite (ca. 3820 m²)

Type	Aantal	Type	Aantal
Veldwerk		Natuurwetenschappelijke onderzoeken	20 % van de totale kostprijs van het onderzoek = ± € 6.600
Leidinggevend archeoloog	8 WD VH		
3 Archeoloog assistenten	3 x 8 WD VH	Conservatie	€ 1.500
Consult specialisten	1 WD VH		
Inzet graafmachine	WD VH		
Transport graafmachine	1		
Topografie	16 u VH		
Werfinrichting	1		

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruikebe

Assessment	1			
Verwerking	1			
Rapportage	1			
			Totaal	€ 41.100

4.3.6 Noodzakelijke competenties van het opgravingssteam

De aangetroffen site dient te worden opgegraven door een team bestaande uit ervaren veldarcheologen. De leidinggevend archeoloog dient over minstens 240 werkdagen opgravingservaring met minsten 160 werkdagen op landelijke sites op (zand)leembodems te beschikken. Hij/zij heeft aantoonbare ervaring op nederzettingscontexten. Hetzelfde geldt voor de archeoloog- assistent, hij/ zij dient minstens 120 werkdagen opgravingservaring te hebben met minstens 80 werkdagen op landelijke sites. Indien tijdens het veldwerk duidelijk wordt dat binnen het opgravingssteam niet de nodige specialisatie aanwezig is, wordt de hulp van externe specialisten ingeroepen (cfr. Consulent specialisten in kostenraming). Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen met betrekking tot het landschap van het terrein wordt steeds de (assistent)-aardkundige ingeschakeld. Indien nodig wordt bijkomende expertise gevraagd bij externe specialisten.

Bij de uitwerking van de resultaten van de opgraving en de rapportage hiervan wordt indien nodig ook de hulp ingeroepen van externe specialisten.

4.3.7 Risicofactoren bij het uitvoeren van het onderzoek

Archeologie is *in se* een risicovol beroep. Alle mogelijke maatregelen dienen genomen te worden om op een veilige en gezonde manier te kunnen werken.

4.3.8 Conservatie en langdurige bewaring van het archeologisch ensemble

Archeologische conservatie kent verschillende vormen die in alle fases van het archeologisch onderzoek dienen aanwezig te zijn om het onderzoekspotentieel van de opgegraven objecten ten volle te benutten (CGP 24.1). Zo wordt ervoor gezorgd dat alle nodige voorzorgen genomen zijn om de bewaring van een archeologisch artefact te verzekeren van bij het opgraven tot een eventuele verdere conservatiebehandeling. De artefacten worden bewaard in een gecontroleerde en aangepaste omgeving om eventuele degradatieprocessen te vertragen of te stoppen. Indien nodig wordt een conservatie in functie van het onderzoek (alle ingrepen die nodig zijn om zoveel mogelijk informatie uit een archeologisch artefact te halen) of een stabiliserende conservatie (de behandeling die nodig is om een artefact stabiel te kunnen bewaren en hanteren) uitgevoerd.

Op basis van het assessment – en in samenspraak met een conservator – wordt een beslissing genomen met betrekking tot welke ingrepen noodzakelijk en nuttig zijn. De conservator coördineert alle aspecten inzake conservatie tijdens het onderzoek. Hij bepaalt welke aspecten van de conservatie

Nota: Het archeologisch vooronderzoek aan de Kromstraat te Kruike

kunnen uitgevoerd worden door hem zelf en welke door andere medewerkers, en hoe dit dient te gebeuren.

Ook dient rekening te worden gehouden met het vondstassemblage. Indien een groot assemblage van dezelfde artefacten wordt gevonden is het niet in alle gevallen noodzakelijk om alle artefacten te gaan conserveren. In dit geval zal dan een representatief aandeel verder onderzocht en geconserveerd worden.

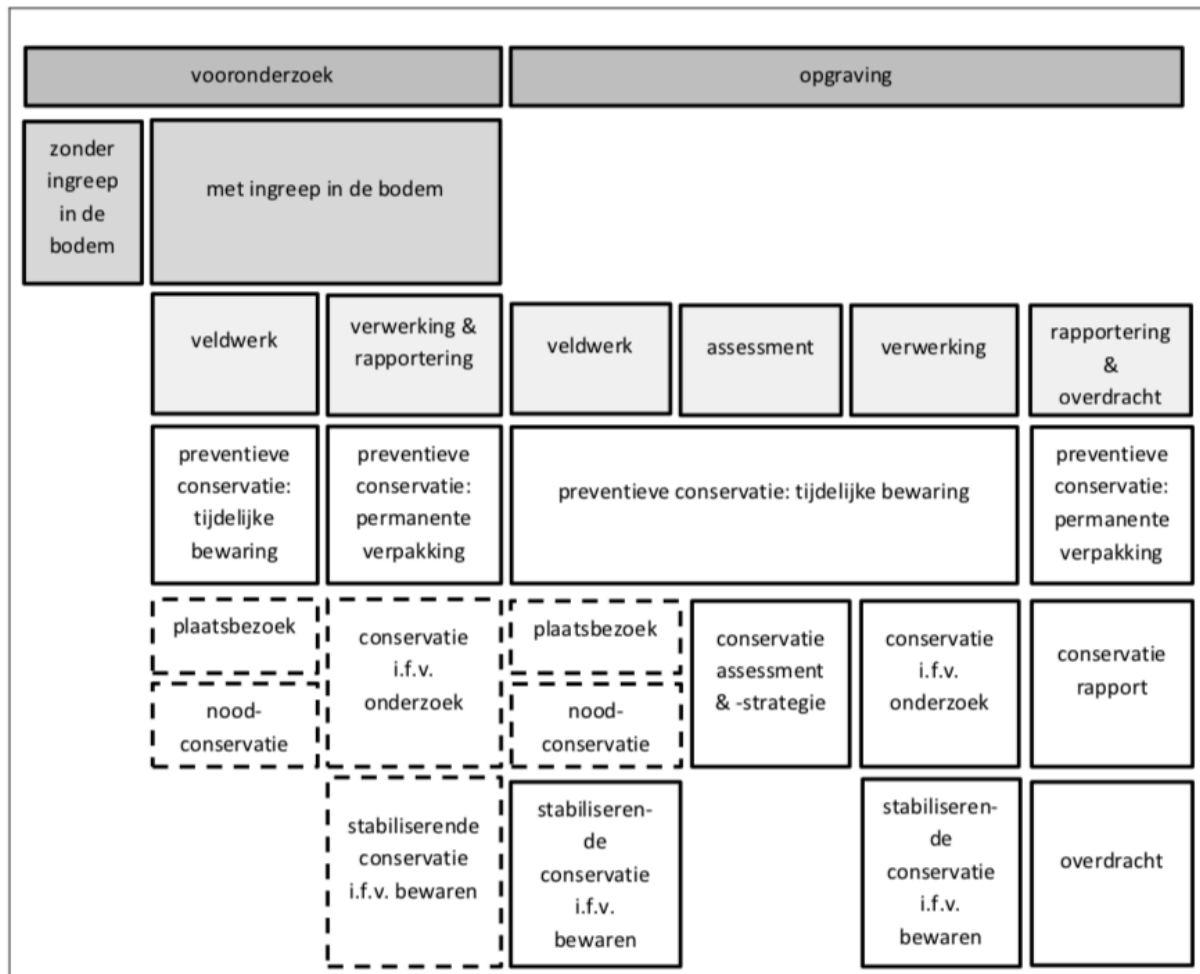

Fig. 4.5: Plaats van de conservatie binnen het archeologisch traject.¹⁹

4.3.9 Bewaring van het archeologisch ensemble

Al tijdens het vooronderzoek werd duidelijk dat er zich binnen de grenzen van het onderzoeksgebied een archeologische vindplaats met hoog potentieel bevindt. Het is belangrijk dat het archeologisch ensemble ook na het onderzoek toegankelijk blijft voor wetenschappers uit verschillende disciplines. Het projectgebied is gelegen in Kruike. Hierdoor wordt voor een langdurige bewaring en deponering van het archeologisch ensemble van deze opgraving voorgesteld om contact op te nemen met het onroerenderfgoeddepot Waasland (Erfpunt).

¹⁹ Code van Goede Praktijk, 200.

4.4 Programma van maatregelen voor een gedeeltelijke vrijgave van het terrein

Het grootste deel van het projectgebied bevat geen relevante archeologische waarden en dient niet verder onderzocht te worden. Bijgevolg kan dit gedeelte van het terrein worden vrijgegeven (zie Fig. 4.6).

Bij een gedeeltelijke vrijgave van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in het onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 Art. 5.1.4. van toepassing: "Iedereen die, op een ander moment dan bij het uitvoeren van een archeologisch vooronderzoek, een archeologische opgraving of het gebruik van een metaaldetector, een roerend of onroerend goed vindt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het archeologische erfgoedwaarde heeft, is verplicht daarvan binnen drie dagen aangifte te doen bij het agentschap." Deze aangifte kan gebeuren op <https://www.onroerendergoed.be/nl/digitaal-vondstmeldingsformulier>.

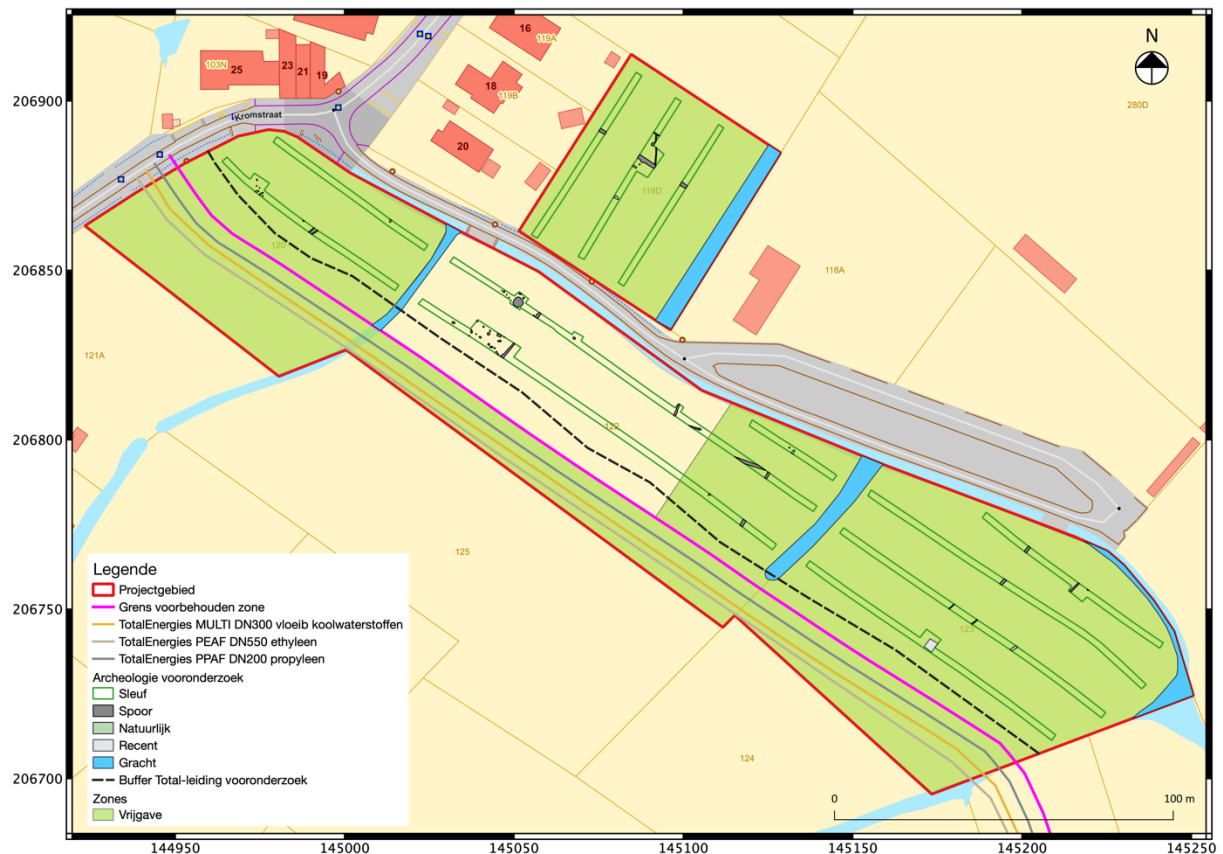

Fig. 4.6: Plan met aanduiding van de zone met advies voor vrijgave.